

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

לפני כבוד השופטת הילה גורביץ שינפלד

בעניין: עזבון המנוח א.ס. ז"ל ת"ז -----

התובעת / המבקשת: ו.ב. ת"ז -----
ע"י ב"כ עוה"ד ארז מלכא

נגד

הנתבעות / המתנגדות: 1. י.ל. ת"ז -----
2. מ.ס. ת"ז -----
ע"י ב"כ עוה"ד יואב סתיו
3. האפוטרופוס הכללי מחוז חי.ל. והצפון

פסק דין

לפני בקשה למתן צו קיום צוואה והתנגדות.

ההתנגדות נסמכת על טענה להשפעה בלתי הוגנת ועל כי בעת עריכת הצוואה המנוח לא ידע טיבה של צוואה.

הצדדים וטענותיהם:

1. המנוח, א.ס. ז"ל, הלך לעולמו ביום 14.07.2018 (להלן: "המנוח") כשהוא אלמן ואב ל-3 בנות, בת אחת מנישואיו הראשונים ו-2 בנות מנישואיו השניים לגב' ש.ס. ז"ל.

2. אשת המנוח הלכה לעולמה לפניו ביום 15.08.2017 והותירה אחריה 5 ילדים, 3 מנישואיה הראשונים ו-2 בנותיה מנישואיה השניים למנוח.

3. ביום 23.01.2018 ניתן צו ירושה אחר עזבון אשת המנוח. על פי צו הירושה, המנוח ירש מחצית מעזבונו והמחצית הנותרת חולקה בין כל ילדיה בחלקים שווים.

4. התובעת היא בתו של המנוח מנישואיו השניים (להלן: "ו.ב." או "המבקשת").

5. הנתבעות הן אחיותיה. נתבעת 1 היא בתו של המנוח מנישואיו הראשונים ונתבעת 2 היא בתו מנישואיו השניים. (להלן בהתאמה "י.ל." ו-"מ.ס." או "המתנגדות").

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 27824-10-18 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 27815-10-18 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 .6. המנוח הותיר אחריו צוואה בעדים נושאת תאריך 10.11.2017. על פי הוראות הצוואה,
2 המבקשת יורשת את מלוא עיזבונו (להלן: "הצוואה").
3
4 עוד ציווה המנוח כי זכויותיו בקופות גמל, ביטוחי חיים, ביטוחי מנהלים וקרנות השתלמות
5 יחולקו בהתאם להוראות המוטבים, אלא אם הודיע המנוח מראש על חלוקה לפי הוראות
6 צוואתו.
7
8 .7. התובעת עתרה למתן צו לקיום הצוואה והמתנגדות הגישו התנגדות למתן הצו.
9
10 .8. מטעם הנתבעות/המתנגדות נטען כי בעת עריכת הצוואה, מצבו הרפואי והנפשי של המנוח
11 היה קשה והכף נוטה לכך שבעת עריכת הצוואה המנוח "לא היה במצב כשיר להבין את
12 תוכנה של הצוואה". נטען כי יש שוני קיצוני בין חתימות המנוח על גבי עמוד 3 בצוואה,
13 המנוח לא התכוון להנחיל את כל רכושו למבקשת ותוכנה של הצוואה לוקה בחוסר סבירות
14 קיצוני והוא "סותר חזיתית את הצהרות המנוח" בחייו.
15
16 נטען כי בשנים האחרונות סבל המנוח מבעיות רפואיות שונות, עבר צנתור, התקשה
17 בניידות, זכרונו בגד בו ועל אף שהיה עליו ליטול כמות נכבדה של תרופות על בסיס יומי,
18 הוא חדל ליטול תרופותיו. עוד נטען כי אשת המנוח נפטרה בפתאומיות ומותה גרם למנוח
19 "להלם ולבלבול ושכחה שהלכו וגברו" והצוואה נחתמה כשלושה חודשים בלבד לאחר
20 פטירת אשת המנוח, במהלך מביש, אגב ניצול מצבו הגופני והנפשי הרעוע, הדרדרות מצבו
21 המנטלי והדכאון עקב פטירת אשתו.
22
23 נטען כי התובעת שהתגוררה בסמיכות למנוח, כפתה על המנוח - בהשפעה בלתי הוגנת,
24 בעת שלא יכול היה לקבל החלטה מושכלת ביחס לרכושו, ובעת שהיה מרוסק מבחינה
25 נפשית ולא עמד בלחץ שהפעילה עליו – את עריכת הצוואה. נטען כי בחודש אפריל
26 "פלטתה" התובעת כי נערכה צוואה והודתה במעורבות בעריכת הצוואה.
27
28 הנתבעות הפנו לתמליל שיחה ונטען כי במסגרת התובעת הודתה במעורבותה בעריכת
29 הצוואה וההשפעה הבלתי הוגנת על המנוח. עוד נטען כי התנהגות התובעת יחד עם
30 אמירותיה בתמליל יש בהן להפוך את הנטל.
31

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 27824-10-18 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 27815-10-18 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 אשר להוראות הצוואה נטען כי בין המנוח ובין המתנגדות היו קשרים טובים. מתנגדת 1
2 שמרה על מערכת יחסים מצוינת עם המנוח ומתנגדת 2 הייתה "בבת עינו", ונטען כי המנוח
3 הצהיר במספר הזדמנויות כי בכוונתו לחלק את רכושו בין כל בנותיו.
4
5 עוד נטען כי בצוואה פגמים העדר שם המתנגדות, ונקיטת המילה מבקשת בלשון נקבה
6 במקום בלשון זכר – מה שאינו אופייני למנוח שהיה אדם קפדן.
7
8 בית המשפט התבקש לקבל את ההתנגדות וליתן צו ירושה על פי דין.
9
10 9. התובעת הכחישה את הטענות בהתנגדות. נטען מטעמה כי המנוח היה כשיר לערוך את
11 הצוואה ולא הופעלה עליו כל השפעה בלתי הוגנת מצדה ואו מצד בני משפחתה. התובעת
12 תיארה את מערכת היחסים הקרובה בינה ובין המנוח ובינה ובין אימה, ואת הטיפול המסור
13 שהעניקו להם היא וילדיה. נטען כי המתנגדות לא הציעו להורים כל עזרה ותמיכה, מתנגדת
14 1 ביקרה את המנוח, פעמיים בשנתו האחרונה לחייו, ובין מתנגדת 1 ובין המנוח היה נתק
15 משך כ-3 שנים טרם פטירתו, וגם קודם לכן הייתה מתנגדת 2 מבקרת את המנוח פעם
16 בשלושה או ארבעה חודשים והיא לא נכחה בהלווייתו של המנוח ולא ישבה עליו שבעה.
17
18 התובעת טענה כי המנוח פנה אליה בחודש אוקטובר 2017, ביקש ממנה לערוך צוואה, והיא
19 הפנתה אליו את עורך דין וויזר שהגיש את הבקשה למן צו ירושה אחר עזבון אשת המנוח.
20
21 נטען כי התובעת לא שוחחה עם המנוח אודות צוואתו, שכן היה בכך כדי לסמל בעיניה את
22 מותו של אביה האהוב. עוד נטען כי עו"ד וויזר הסביר כי מרגע שיווצר קשר בינו לבין
23 המנוח, לא תוכל להיות לה או לקרוביה כל נגיעה בעריכת הצוואה.
24
25 התובעת טענה כי אכן השפיע על המנוח מותה של אימה אך המנוח היה צלול עד יומו
26 האחרון וכי התנהל באופן עצמאי: כיבס את בגדיו, הכין לעצמו ארוחת ערב, שילם בעצמו
27 את חשבונות החשמל, נסע להסתפר ולבלות בבתי קפה ולא היה זקוק לסיוע למעט סיוע
28 רגיל כלפי אב מבוגר אשר בתו מתגוררת סמוך אליו.
29
30 בית המשפט התבקש לדחות את ההתנגדות וליתן צו לקיום הצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

10. בדיון שהתקיים ביום 31.12.2018 הסכימו הצדדים למנות מומחה לכתב-יד. והמתנגדות
1 הבהירו כי הן מבקשת כי חוות הדעת נועדה "לניתוח מצבו הנפשי של החותם בהתייחס
2 להבדל הקיצוני בין שתי חתימות שנחתמו באותו עמוד".
3
4 בהמשך, בהסכמת הצדדים, מונתה ביום 08.01.2019, גב' שרון טסלר העוסקת בגרפולוגיה
5 משפטית (להלן: "המומחית"). בהחלטה כי על המומחית לחוות דעתה בשאלה שבמחלוקת
6 – בדבר מצבו הרגשי של המנוח במועד חתימתו על הצוואה בהתייחס לשנוי בין החתימות.
7 בהמשך, הוגשה חוות דעת נושאת תאריך 17.04.2019.
8
9 בחוות הדעת נכתב, בין היתר, כי בחתימות המנוח שלד צורני שחזר על עצמו ו-"לא נמצאו
10 שינויים בגודל, מבנה החתימה, הפריסה והפרופורציות, החורגים מטווח הוואריאציה
11 הסביר של המנוח" אשר מעידים על שינוי במצבו, וגם כי לא נמצאו שינויים באופן חלוקת
12 הלחץ או באופי התנועה בין החתימות.
13
14 תמצית מסקנת חוות דעת היא "לא חל כל שינוי לרעה במצבו הפיזי והנפשי של המנוח
15 בין מועדי החתימות (שנבדקו). לא מצאתי סימנים המעידים על חולשה ו/או זכאון. אי
16 לכך, למיטב שיקול דעתי המקצועי, קבעתי כי בדרגת סבירות גבוהה, מצבו הרגשי של
17 המנוח בעת החתימה על הצוואה היה יציב למדי ודומה למצבו הנפשי בעת החתימה
18 על מסמכי ההשוואה שנחתמו ארבעה חודשים קודם לכן". עם זאת צוין כי העדר מסמכים
19 רפואיים בדבר מצבו הפיזי באותה תקופה אינו מאפשר קביעה נחרצת.
20
21 אעיר כי להבדיל מחוות דעת של מומחה לכתב-יד והנוגעת לזיהוי כתב יד, גרפולוגיה
22 שבסיסה בניתוח כתב יד, אינה מדע גם לא מדע שימושי; מצבו הנפשי של אדם הוא עניין
23 שברפואה ואינו עניין לגרפולוגיה המבוססת על ניתוח כתב יד (להבדיל מזיהוי) העוסקת
24 בהסקת מסקנות בדבר אישיותו ותכונותיו של אדם מתוך כתב ידו.
25
26 על כן לטעמי, אין ליתן משקל לחוות הדעת הגם שהצדדים הסכימו על הגשתה לבקשת
27 המתנגדות. ראו בהקשר זה למשל ע"א 2590/93 חביב עאסי נ' הילאנה כאמל עאסי, סעיף
28 ג(3) לפסה"ד מיום 09.05.1995, ע"ז (י-ם) 1201/96 בן הרוש נ' שאולקר, סעיף ה(4)
29 לפסה"ד מיום 07.03.2000.
30

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 11. אשר לראיות הנוספות, עדויות ראשיות הוגשו בתצהירים.

2

3 מטעם הנתבעות / מתנגדות הוגשו תצהירי מתנגדת 1 (מת/2), מתנגדת 2 (מת/1), גב' נ.ל.,

4 נכדת המנוח - בתה של מתנגדת 1 (מת/3), מר מ.ל. – בעלה של מתנגדת 1 (מת/4), מר

5 ע.ס. – בעלה של מתנגדת 2 (מת/5).

6

7 מטעם התובעת / המבקשת הוגשו תצהירי התובעת (מב/1+מב/2) ותצהיר מר י.ב. בעלה

8 (מב/3). נוסף על כך זומן לעדות מטעמה עו"ד אמיר וייזר, עורך הצוואה ועד לקיומה.

9

10 12. יוער כי בדיון מיום 13.05.2019 הודיעו המתנגדות כי הן מצמצמות טענותיהן להשפעה

11 בלתי הוגנת וניצול מצבו המנטלי הרפואי של המנוח – עמוד 3 שורות 16-17. בפועל,

12 בסיכומיהן, חזרו המתנגדות על כל טענותיהן - והתובעת לא התנגדה לכך.

13

14

דיון והכרעה:

15 13. חזקת התקינות של צוואה. ככלל, בצוואה שלא נפלו בה פגמים צורניים, על המתנגד למתן

16 צו קיום צוואה מוטל הנטל להוכיח התקיימותן של עילות הבטלות. אם נפלו פגמים צורניים

17 בצוואה, נטל הבאת הראיות מתהפך. ראו ע"א 2098/97 בוסקילה נ' בוסקילה, פ"ד נה(3)

18 837, ע"א 130/77 עוזרי נ' עוזרי, פ"ד לג(2) 346 וגם פסק דיני בת"ע (חי') 26106-03-15

19 ב' מ' נ' מ' ב' א' ב', מיום 22.8.2018 סעיף 13 לפסה"ד שם.

20

21 14. סעיף 20 לחוק הירושה, התשכ"ה -1965 (להלן: "חוק הירושה") עוסק בצוואה בעדים

22 ומתווה את אופן עריכה וצורתה:

23

24 "צוואה בעדים תהיה בכתב, תצוין בתאריך ותיחתם ביד המצווה בפני

25 שני עדים לאחר שהצהיר בפניהם שזו צוואתו; העדים יאשרו באותו

26 מעמד בחתימת ידם על פני הצוואה שהמצווה הצהיר וחתם כאמור".

27

28 15. במקרה כאן אמנם הנתבעות טענו לשלושה פגמים צורניים – האחד, חתימת המנוח על

29 הצוואה כשלושה חודשים לאחר פטירת רעייתו; השני, היעדרות שמן בצוואה; והשלישי,

30 שימוש בלשון נקבה "מבקשת" במקום "מבקש" בסעיף 4.2 לצוואה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 27824-10-18 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 27815-10-18 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 עיון בסעיף 20 לחוק הירושה התשכ"ה-1965 מעלה כי הוראותיו אינן כוללות אף אחד
2 מהפגמים הצורניים לגביהם נטען, וכי התקיימו כל התנאים הצורניים הקבועים שם:
3 הצוואה בכתב, נושאת תאריך ונחתמה על-ידי המצווה בפני שני עדים אשר אישרו
4 בחתימתם כי המצווה הצהיר בפניהם כי זו צוואתו. תנאים אלו נועדו להבטיח כי הצוואה
5 משקפת את רצון המצווה.

6
7 לא קבוע בחוק מועד לעריכת צוואה בעדים. אמנם מועד עריכת צוואה יכול להשפיע על
8 רצונו של אדם ועל מצבו הרגשי, אך אין המדובר בפגם צורני. גם העדר שם יורש על פי דין
9 מהוראות צוואה אינו פגם צורני, אלא קשור לתוכנה של הצוואה ורצון המצווה. כך גם
10 השימוש בלשון נקבה בסעיף מסעיפי הצוואה אינה פגם צורני הקבוע בסעיף 20 לחוק
11 הירושה התשכ"ה-1965 - וברור גם כי לכל היותר מדובר בטעות קולמוס שאינה מהותית,
12 ואין בה להצביע על חשש לפגיעה ברצון.

13
14 על כן, לפני צוואה שלא נפל בה פגם צורני והנטל להוכיח את הטענות בהתנגדות מוטל על
15 כתפי הנתבעות.

16
17 16. אציין כבר כעת כי הנתבעות לא עמדו בנטל שהוטל עליהן ומצאתי לדחות התנגדותן. הכל
18 כדלקמן:

19
20 הטענה כי המנוח הוטעה והצוואה אינה סבירה.

21 17. טענתן זו של הנתבעות למעשה מגלמת בחובה טענה לפיה המנוח לא היה כשיר להבחין
22 בטיבה של צוואה.

23
24 18. סעיף 26 לחוק הירושה התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הירושה"), קובע כי:

25
26 "צוואה שנעשתה על ידי קטין או על ידי מי שהוכרז פסול – דין או
27 שנעשתה בשעה שהמצווה לא יודע להבחין בטיבה של הצוואה –
28 בטלה".

29

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 27824-10-18 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 27815-10-18 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

19. הכלל הוא כי כל אדם כשיר לזכויות וחובות מלידתו ועד ליום מותו, ובכלל זה כשיר לבצע פעולות משפטיות, אלא אם כשרות זו הוגבלה או נשללה ממנו בחוק או בפסק דין של ביהמ"ש. ראו: סעיפים 1-2 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות התשכ"ב-1962.
20. מכאן, כל אדם כשיר לערוך צוואה, אלא אם כן כשרות זו נשללה ממנו כדין.
21. המועד הרלוונטי לבחינת כשרותו של אדם, אשר נטען כי הוא נעדר כשרות, הוא מועד ביצוע הפעולה - ובמקרה כאן, מועד עריכת הצוואה.
22. נפסק כי לשם בחינת השאלה אם המצווה ידע להבחין בטיבה של צוואה, יש לבחון, בין היתר, אם המצווה ידע כי הוא עורך צוואה, ידע מהו היקף רכושו, מי יורשיו, מי הזוכים על פי הצוואה ומה הן תוצאות הוראות צוואתו על עיזבונו ויורשיו. ראו: ע"א 160/80, 851/79 בנדל נ' בנדל, פ"ד לה (3) 101, 105 וגם שוחט, גולדברג, פלומין, דיני ירושה ועיזבון, מהדורה שישית, בעמוד 98.
23. המתנגדות טענו כי בשל מצבו הבריאותי, המנוח לא ידע להבחין בטיבה של צוואה או כי התובעת ניצלה את מצבו זה. טענתן הייתה כי טענתן כי המנוח סבל מבעיות רפואיות שונות, צינתור, קושי בניידות וכי זכרונו בגד בו. נטען גם פטירת רעייתו של המנוח גרמה לו לעצב רב והוא חדל ליטול תרופתיו, ועל כן נפגע מצבו הקוגניטיבי.
24. המדובר בעניין שברפואה ועל-מנת להוכיח עניין שברפואה ואת מצבו של המצווה בעת עריכת צוואה, יש להביא עדות רפואית או עדות אחרת. ע"א 851/79, 160/0 בנדל נ' בנדל, לה (3) 101, 105. לבית המשפט שיקול הדעת האם להעדיף חוות-דעת רפואית, שהיא למעשה בבחינת "ניתוח שלאחר המוות", או להעדיף עדות מהימנה של עורך הצוואה או העדים לצוואה. ראו: ע"א 7506/95 שוורץ נ' בית אולפנא בית אהרון ישראל, פ"ד נד (2) 215, 222 מיום 30.04.2000. ראו פסק דיני בת"ע (חי) 32072-10-13 פלוני נגד אלמונים, סעיף 21 לפסה"ד מיום 16.05.2017.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 25. אשר לחוות דעת, המתנגדות לא רק שלא הגישו חוות דעת רפואית בדבר מצב המנוח ביום
2 עריכת הצוואה, אלא שלאחר שניתנו בידן צווים שהתירו להן עיון במסמכים הרפואיים של
3 המנוח, המתנגדות הודיעו 13.05.2019 כי הן מוותרות על מינוי מומחה רפואי.
4
5 26. על כן, משלא הובאה חוות דעת ולא התבקש מינוי מומחה – נותרה בידי הנתבעות
6 האפשרות לעתור כי בית המשפט יקבע כי המנוח לא ידע להבחין בטיבה של צוואה,
7 בהסתמך על ראיות אחרות.
8
9 27. לאחר בחינת כלל העדויות, מצאתי כי למעשה עלה מהעדויות של המתנגדות עצמן וגם
10 מעדיהן, כי המנוח היה כשיר, צלול ומודע למעשיו.
11
12 ראו למשל דבריו של בעלה של מתנגדת 2, מר ע.ס. בתמליל השיחה שצורף לתצהירו מת/5.
13 שם בעמוד 5 שורה 1, אומר בעלה של מתנגדת 2 אומר כי ברור ש-"כל עוד הוא צלול זה
14 לא שוויוני כי אנחנו לא מדברים איתו". היינו מתוך ידיעה שבשל הנסיבות המשפטיות
15 והנתק, אין כוונתו של המנוח לצוות על חלוקה שווה. ראו בתמליל שצורף לתצהיר מת/5
16 גם עמוד 6 שורות 25-26, עמוד 8 שורה 20, עמוד 10 שורות 12-15 וגם עמוד 15 שורות 3-
17 4, שם שואל בעלה של מתנגדת 2 "למה התובעת אפשרה למנוח לקבוע בצוואה את
18 חלוקת עזבונו תחת חלוקת עזבונו שווה בשווה בין בנותיו" והתובעת ענתה "המנוח הוא
19 הקובע ולא אף אחד אחר". בסוף השיחה אף הוסיף בעלה של מתנגדת 2 כי הוא מבקש
20 לפנות למנוח, לשכנע אותו לא לעשות צוואה אלא לחלק את עזבונו שווה בשווה בין הבנות.
21 ראו עמוד 19 שורות 26-27.
22
23 ראו גם עדותה של מתנגדת 2 בעמוד 8 שורות 14-32 לפרוטוקול, שם התבקשה להסביר
24 מדוע בעלה ציין כי המנוח היה צלול, ולא ידעה להסביר מדוע טענתה לא היה צלול.
25
26 ראו גם עדותה של מתנגדת 1 בעמוד 13 שורות 21 ואילך, ובפרט עמוד 14 שורות 10-19,
27 שם אישרה כי אין בידה כל אסמכתא לטענה כי המנוח סבל משכחה או מה היה מצבו
28 הבריאותי, ולא הוסיפה או תיארה אירועים המעידים על פגיעה קוגניטיבית כלשהי שיש בה
29 להצביע על חשש לפגיעה ברצונו החופשי של המנוח או ניצול מצבו. בעמוד 15 שורות 4-
30 8, מאשרת כי המדובר ברושם אישי שלה בלבד. רושם זה לא נתמך באסמכתאות.
31

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 ועוד אפנה לעדותו של עו"ד וויזר שהשיב בחקירה הנגדית בעמוד 32 שורות 16-17 כי:
- 2 "והוא אמר לי, ואני לא זוכר את שמות הילדים, שיש לו ילדים
- 3 ביולוגיים שרק שלו ויש לו ילדים שהם רק משולמית. אמר שהם לא
- 4 בקשר, שלא דואגים לו, שלא אכפת להם..."
- 5
- 6 אעיר כי ניתן להניח שמותה הפתאומי של רעייתו של המנוח גרמה לו לעצב, אך אין די
- 7 בהשערה זו על מנת לקבוע כי המנוח לא ידע טיבה של צוואתו במועד עריכתה.
- 8
- 9 28. הטענה כי המנוח החליט לפתע לשנות הסכמות בדבר אופן חלוקת רכושו (סעיף 30 לסיכומי
- 10 הנתבעות) אינה תואמת את הוראות סעיף 8 לחוק הירושה התשכ"ה-1965 האוסרת על
- 11 עסקאות בירושה, ועל כן יש לדחותה.
- 12
- 13 29. לפיכך, אני דוחה את הטענה כי המנוח לא ידע טיבה של צוואתו או כי לא היה כשיר לערוך
- 14 ולצוות מה יעשה ברכושו.
- 15
- 16 הטענה כי הצוואה נערכה בשל השפעה בלתי הוגנת:
- 17 30. סעיף 30 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 קובע כי:
- 18
- 19 "הוראת צוואה שנעשתה מחמת אונס, איום, השפעה בלתי-הוגנת,
- 20 תחבולה או תרמית – בטלה".
- 21
- 22 31. קיומה של השפעה בלתי הוגנת, אם לאו, תקבע בכל מקרה לפיו נסיבותיו. ראו: שאול
- 23 שוחט, פגמים בצוואות, מהדורה שלישית – 2016 עמ' 225.
- 24
- 25 32. לא כל השפעה מביאה לידי ביטול צוואה. החוק אינו פוסל צוואה שנעשתה לאחר השפעה
- 26 או שכנוע של המצווה, אלא אם נבעו מלחץ ואיומים מפורשים או מכללא. ראו ע"א
- 27 6198/95 שלומית יעקב נ' שרה בראשי, פד"י נב (2) 603, 612 ה ואילך וגם, שמואל שילה,
- 28 פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, הוצאת נבו, כרך 1 עמוד 269 שם: "...אין פסול
- 29 בנסיון להשפיע על אדם שיכתוב צוואה לטובתו או לטובת אחר, מה שפסול הוא השפעה
- 30 בלתי הוגנת".
- 31
- 32

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 על-מנת שהוראת הצוואה תבוטל, על ההשפעה להיות השפעה בלתי הוגנת - השפעה שיש
2 בה מרכיב של אי-הגינות, עד כדי ניצול חולשתו ותלותו של המצווה, ושלידת רצונו
3 החופשי של המצווה. פס"ד בראשי שאוזכר לעיל והאסמכתאות שם.
4
5 יש להבחין בין דברים שנאמרים למצווה ומתקבלים על דעתו, לבין השפעה בלתי הוגנת
6 שמשמעה הוא שהמוריש ביטל דעתו ורצונו מפני רצון המשפיע עליו. ראו: ת"ע (חי)
7 60122-07-ר.ג. נ' ל.ג., סעיף 27 לפס' דיני מיום 06.05.2016 והאסמכתאות שם.
8
9 33. יש להבחין בין השאלה העובדתית - האם המצווה היה תלוי במי שהשפיע עליו השפעה
10 בלתי הוגנת, לבין השאלה הערכית האם ההשפעה שהשפיע זה שהנהנה היה תלוי בו, כוללת
11 בחובה אי-הגינות. הבחינה תעשה על פי ערכים של מוסר אישי וחברתי, ובחינת רצון
12 המצווה האמיתי. ראו ע"א 4902/91 שדמה גודמן נ' ישיבת מדרש גבוה לדיינות ע"ש הרב
13 שלמה מוסאיו, מט(2) 441, 448-450.
14
15 וגם הדברים ששמואל שילה בספרו פירוש לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, הוצאת נבו, כרך
16 1 עמוד 270 כותב:
17
18 "...כנראה הדרך להצליח בטענה של השפעה בלתי הוגנת היא לא על
19 ידי הוכחה פוזיטיבית של ההשפעה הפסולה, אלא ע"י ביטול החזקה
20 שהצוואה נעשתה עפ"י רצונו החופשי של המצווה".
21
22 34. בפסקי דין פורטו אבני בוחן לבדיקת קיומה של השפעה בלתי הוגנת, אם לאו, כגון אופי
23 מערכת היחסים בין המצווה לנהנה, מצבו הפיזי והמנטלי של המצווה, סוג התלות של
24 המצווה בזולת, קשריו עם הזולת ועוד ראו: ע"א 133/84 רכטמן נ' זיסמן מיום
25 20.01.1986; ע"א 2500/93 שטיינר נ' ארגון עולי מרכז אירופה מיום 4.09.1996 ועוד.
26
27 פסה"ד המנחה בסוגיה זו ניתן בדנ"א 1516/95 מרום נ' היועמ"ש, נב(2) 813, 848 מיום
28 22.06.1998. בהליך שם נקבעו 4 מבחני עזר לבחינת קיומה או העדרה של השפעה בלתי
29 הוגנת והוכחת הטענה כי נפגע רצונו החופשי של המצווה - כדלקמן:
30

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 27824-10-18 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 27815-10-18 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 **מבחן התלות והעצמאות** – על בית המשפט לבחון אם המצווה היה עצמאי בתקופה
2 הרלוונטית, הן מבחינה פיזית והן מבחינה שכלית-הכרתית. ככול שהמצווה לא היה
3 עצמאי באחד מהשניים, תחזק הנטייה לקבוע כי הייתה תלות ולהיפך. הדגש הוא
4 על העצמאות השכלית-הכרתית. ייתכן שעצמאותו מבחינה שכלית-הכרתית תחפה
5 על תלותו הפיזית ותוביל למסקנה כי חוסר העצמאות/התלות הפיזית לא גרע כלל
6 מעצמאותו של המצווה.

7
8 **במקרה כאן**, לא הוכחו עדויות כי במועד הרלוונטי המנוח לא היה עצמאי או כי
9 היה תלוי בצד ג'. גם אם התובעת סייעה למנוח בניהול ענייניו והייתה שותפה
10 בחשבונו, לא הוכח כי המנוח היה תלוי בתובעת. טענת התובעת כי המנוח היה
11 עצמאי, כיבס את בגדיו, הכין לעצמו אוכל וגם נסע לבדו במונית להסתפר אצל
12 אותו ספר מזה 50 שנה, וגם ירד לבית הקפה השכונתי לשתות קפה – לא נסתרה.
13 למעשה המתנגדות, לא ידעו להעיד על סדר יומו של המנוח דבר ועל-כן, למעשה,
14 לא סתרו, כאמור, גרסתה.

15
16 **מבחן התלות והסיוע** – אם המצווה נזקק לסיוע, האם הקשר בינו ובין המצווה
17 התבסס על מתן הסיוע שהמצווה נזקק לו. יש לבחון את טיב הסיוע, היקפו, מידת
18 התלות באדם שסייע למצווה להתגבר על מגבלותיו, והאם המצווה הסתייע גם
19 באחרים. כאשר הנהנה הוא המסייע העיקרי (או הבלעדי) מתגבר החשש כי קיימת
20 תלות, אך לא כל סיוע מקים תלות. מידת התלות של המצווה תצביע, ביחס ישר,
21 על החשש לקיומו של פתח להשפעה בלתי הוגנת.

22
23 **במקרה כאן**, כלל לא הוכחו עדויות אשר למצבו הפיזי של המנוח במועד הרלוונטי.
24 לא הוכח כי המנוח נאלץ להסתייע בצד ג' והיה תלוי בו. עדותה של התובעת
25 שהתגוררה סמוך למנוח כי אירחה את המנוח לארוחות בסוף השבוע, בישלה לו
26 צהריים וסייעה לו בעניינים שונים - לא הצביעה על כי הסיוע שניתן למנוח על ידי
27 התובעת חרג מסיוע של בת לאביה המבוגר, וגם לא הוכח כי הקשר ביניהם התבסס
28 על מתן הסיוע.

29
30

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 מבחן הקשר של המצווה עם אחרים – האם למצווה היו קשרים עם אחרים. מבחן
2 שנועד לסייע לבית המשפט לאמוד את מידת התלות של המצווה בנהנה. כל
3 שיתברר כי בתקופה הרלוונטית היה המצווה מנותק מאחרים או שקשריו היו
4 מועטים, תתחזק ההנחה כי מתקיימת תלות.
5
6 במקרה כאן, לא שלא הוכח כי למנוח היו קשרים עם אחרים, אלא הוכח כי למנוח
7 היו קשרים עם אחרים. ראשית לא הובאו ראיות לכך שהתובעת או מען דהו מנעו
8 קשר של אחרים עם המנוח. שנית הם עצמן העידו על קשר. כך למשל מתנגדת 1
9 הצהירה כי הייתה בקשר עם המנוח וסייעה לו. ראו בעניין זה הצהרתה של מתנגדת
10 1 בסעיף 30 לתצהיר מת/2 שם טענה כי הייתה בקשר אמיץ עם המנוח. עוד טענה
11 כי נהגה לבקר אותו וניהלה עמו שיחות יומיות. ראו סעיף 11 לתצהירה. די בכך
12 להצביע על קשר בין המנוח ואחרים - הגם שהתובעת חלקה על תדירות הביקורים
13 והקשר בין מתנגדת 1 ובין המנוח.
14
15 זאת ועוד, מתנגדת 2 שהקשר בינה ובין המנוח נותק בשנתיים האחרונות לחייו,
16 וזאת לאחר שנטען כלפיו כי פגע מינית בביתה – נכדתו, ביקשה להסתיר בהתנגדות
17 את הנתק וגם הצהירה בסעיף 11 לתצהירה כי:
18
19 "פעמים רבות אבי ביקש ממני ומבעלי ע.ס. לעיין בטפסים אותם היה
20 עליו להגיש ולבדוק עבורו כמו: ביטוחים, פנסיה, מיסים וכו' על מנת
21 שנבדוק עבורו שהכל כשורה"
22
23 בתה של מתנגדת 1 הצהירה כי הקשר בינה ובין המנוח התחזק לאחר פטירת אשתו
24 והיא זו שסייעה לו לאחר פטירתה ובעת אשפוזו בבית-החולים "רמב"ם" ועוד.
25 ראו סעיף 6 לתצהירה מת/3.
26
27 עדויות אלו אשר הובאו מטעם הנתבעות – מעידות כי המנוח לא היה מבודד
28 ומנותק או תלוי בתובעת בלבד והיו לו "קשרים עם אחרים".
29
30
31

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

- 1 מבחן נסיבות עריכת הצוואה – מעורבות הנהנה בעריכת הצוואה, אף אם אינה
2 מגיעה לכדי מעורבות לפי סעיף 35 לחוק הירושה, יכולה ללמד על השפעה בלתי
3 הוגנת. מבחן זה אינו עומד ברשות עצמו, אלא הוא מבחן משנה שיכול לסייע
4 בקבלת מסקנה בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת, במקום בו המבחנים האחרים
5 מצביעים על קיומה של תלות. במקרה כאן מהעדויות עלה כי לא הייתה קיימת
6 תלות כך שמבחן זה אף הוא אין בו לסייע לנתבעות להוכיח טענותיהן.
7
8 למעלה מן הדרוש אציין כי במקרה כאן, דווקא מתמליל השיחה בין התובעת
9 ובעלה ובין בעלה של מתנגדת 2, עולה כי מי שביקש להשפיע על המנוח, לשנות
10 את צוואתו ולהכתיב לו מה לעשות ברכושו היה בעלה של מתנגדת 2.
11
12 35. אמת המידה היא מאזן ההסתברויות. לא התלות היא העיקר, אלא ההסתברות שהתלות
13 שללה את רצונו החופשי של המצווה לצוות מה יעשה בעיזבונו כרצונו. ראו עמודים 829-
14 831 בפסה"ד בעניין מרום שאוזכר לעיל.
15
16 36. בהינתן שהמנוח היה עצמאי ולא היה תלוי בתובעת, הרי שלא התקיימו נסיבות אשר מעלות
17 חשש כי רצונו החופשי לצוות כרצונו נשלל ממנו, והנתבעות לא עמדו בנטל להוכיח טענתן
18 בדבר קיומה של השפעה בלתי הוגנת.
19
20 37. זאת ועוד, הנתבעות לא הזמינו לעדות את העדים לצוואה. למעשה, עדותו של עורך
21 הצוואה, עו"ד אמיר וויזר, נשמעה רק מאחר שהוזמן על ידי התובעת!
22
23 לגוף העדות הרי שעדותו תמכה בטענות התובעת. עו"ד וויזר העיד כי שוחח עם המנוח
24 בטלפון ונפגש עימו, המנוח פירט את יחסיו עם בנותיו, מסר לו את תוכנה של הצוואה ואף
25 הסביר לו כי מאחר והתובעת היא זו שדואגת לו ואכפת לה ממנו, הוא מנחיל לה את רכושו
26 וציין כי קיים סכסוך במשפחה. עוד פירט כי הסביר למנוח מדוע לא כל רכושה של אשתו
27 הועבר אליו בירושה על פי דין. בסיכום עדותו בעמוד 32 שורות 17-19 העיד כי:
28
29 "הרגשתי שכן הוא ידע מה יש לו, חשבונות בנק ואת המעט הזה 'אני
30 רוצה להוריש ככה".
31

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

38. המדובר בעד אובייקטיבי שאין לו כל אינטרס, והיכרותו עם התובעת הייתה הטיפול בתובענה למתן צו ירושה אחר עזבון אימה – רעייתו של המנוח.

39. על כן אני דוחה את הטענה כי הצוואה נערכה בשל השפעה בלתי הוגנת.

הטענה כי התובעת הייתה מעורבת בעריכת הצוואה:

40. סעיף 35 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965 קובע כי:

"הוראת צוואה, פרט לצוואה בעל-פה, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד מאלה – בטלה."

41. בטענתן זו נסמכות הנתבעות בעיקר על תמליל השיחה שצורף לתצהירו של מר ע.ס. מת/5.

המדובר בשיחה שיזם בעלה של נתבעת 2 לטלפון הנייד של התובעת, מאחר והשיחה נענתה באמצעות דיבורית כלי-הרכב. משתתפים בשיחה התובעת, בעלה מר י.ב. ובעלה של נתבעת 2 מר ע.ס., - שהקליט את השיחה.

42. נטען כי במסגרת השיחה קיימת הודאת בעל דין מצידה של התובעת למעורבות בעריכת הצוואה.

43. קראתי היטב את תמליל השיחה ולא מצאתי כי יש בתמליל כדי לתמוך בטענות הנתבעות.

גם אם קיימות אמירות שמעלות תמיהה מצידה של התובעת, אין לראות בהן הודאת בעל דין למעורבות בעריכת הצוואה - כטענת הנתבעות.

44. אמנם בשיחה אומרת התובעת כי "היא הולכת לעשות צוואה", אך למקרא כל השיחה, ולאחר שהתובעת נחקרה על כך בחקירה נגדית, השתכנעתי בהסברה, והוא אף בעל היגיון ותואם את הנסיבות המשפחתיות המורכבות כאן.

45. ודוק, הסברה של התובעת היא כי מאחר והמנוח כעס על כל עיזבונה של רעייתו מועבר אליי, אלא עזבונה נחלק בינו ובין ילדיה הביולוגים, פנה אליה וביקש לערוך צוואה - הגיונית וסבירה בעיניי ואף נתמכה בעדות עו"ד וויזר שהוא עד אובייקטיבי ושמע את הדברים מפי המנוח.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39

ראו עדותה בעמוד 39 שורות 24-26 שם העידה כי:

"...כדי למנוע את כל הריצות האלה כמו שאני מתארת לקבלת צו ירושה, הסברתי את זה לאבא שלי, והוא החליט מכמה סיבות לערוך צוואה".

ובהמשך בשורה 36 ואילך העידה כי :

"...הוא אמר לי וביקש לעשות צוואה. הסברתי לו את הפרוצדורה גם אח"כ וזה עוד יותר חיזק את דעתו..."

וראו עדות עו"ד וויזר בעמוד 32 שורות 9-13.

הסבר זה גם תואם את הדברים שאמרה התובעת בשיחה שבתמליל המצורף לתצהיר מת/5 בעמוד 2 שורות 12-16 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5:

"קודם כל אני דיברתי בשבעה, כשהיינו בשבעה, אני אמרתי שאני הולכת לעשות צוואה כי אחרי שהבנתי את הפרוצדורה שהולך להיות על השני גרוש שיש לאמא שלי בבנק, אמרתי שאני הולכת לעשות צוואה עם אבא, שלא ישתלטו, שלא יהיה בלאגן עם זה. וכולם ידעו שאני הולכת לצוואה. עם א' ור'ו-ש' ומ.ס. שהייתה גם היא ידעה שאני הולכת לעשות צוואה, כולם ידעו שאני הולכת לעשות צוואה".

בעמוד 3 שורות 15-18 לתמליל שצורף מת/5:

"אם אין, אם אין צוואה, תקשיב, ע.ס., אני 8 חודשים רצה ממשדד אחד למשרד אחר, ממשדד אחד למשרד אחר. למלא טפסים, לעשות את זה, אף אחד לא יודע בכלל מה עבר עליי. בשביל להוציא את ה-18,000 שקל המחורבנים שיש לאימא שלי בבנק. אז אתה מדבר איתי על לא לעשות צוואה לאבא שלי?".

וגם בעמוד 5 שורה 6 לתמליל שצורף מת/5:

"לא. לא. לא. כאילו, שאני אחר כך ארוץ עם כל הריצות? ממש לא".

46. אין ספק שהעובדה כי התובעת בחרה להשתמש בגוף ראשון ולומר "אני אעשה צוואה"

ולא אבי יערוך צוואה מעוררת אי-נוחות; אולם, ו.ב. הסבירה את הדברים במסגרת עדותה בעמוד 39 שורות 22-24 וההסבר מקובל עלי.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 27824-10-18 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 27815-10-18 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 47. אציין כי למול דברים אלו, דווקא הדברים שנאמרים על ידי בעלה של נתבעת 2 מעוררים
2 תמיהה גדולה יותר, ומעידים על כך שהיא ברורה לכל הפחות למר ס' כי חלוקת העזבון לא
3 תהא שוויונית - והוא ביקש להשפיע על המנוח לשנות זאת, כך השיב מר ס' לתובעת באותה
4 שיחה. ראו עמוד שורות 24-25 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5:

5
6 "נראה לך שאת תלכי לעשות צוואה ואנחנו לא צריכים להשתתף בה?"

7
8 ובהמשך בעמוד 6 שורות 9-10 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5:

9
10 "תגידי אז אולי נבטל, אולי נבטל את הצוואה ונעשה, ונעשה את כולם
11 ביחד, נצרך את כל האחים ביחד ונדבר על זה?"

12
13 48. אופן ניסוח האמירה אינו מעלה מעורבות אשר מגיעה עד כדי הוראת סעיף 35 לחוק הירושה
14 התשכ"ה-1965. אזכיר כי במקרה כאן הצוואה נערכה בפני שני עדים לאחר שהמנוח הסביר
15 לעוה"ד וויזר, אשר ערך את הצוואה, את הרציונל שבבסיסה.

16
17 49. גם האמירות באותה שיחה לפיה לכאורה מגיע לתובעת בשל הטיפול במנוח, אינן מעידות
18 על מעורבות במובן סעיף 35 לחוק הירושה, התשכ"ה-1965.

19
20 50. יתר על כן, התובעת נחקרה על דברים אלו בחקירתה הנגדית והשיבה, בעמוד 38 שורות
21 20-22, כי זו לא הייתה כוונתה ודרכה. מצאתי עדותה מהימנה עלי. יתרה מכך, ניתן להבין
22 את תשובתה בעמוד 2 שורה 28 ואילך לתמליל שצורף לתצהיר מת/5, כמתייחסת לעצם
23 העזרה בעריכת הצוואה מהפן הטכני, שכן התובעת, לטענתה, במועד הרלוונטי, הייתה
24 היחידה ששמרה על קשר הדוק עם המנוח.

25
26 אמנם בהמשך, בעמוד 12 שורות 13-18 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5, משוחחים הדוברים
27 על אופן חלוקת העזבון - שלא לומר אי חלוקת העזבון למתנגדת 1, אך המדובר בדברים
28 שהוחלפו בין הדוברים ואין בהם לסתור את עדות עו"ד וויזר כי המנוח הוא זה שמסר לו
29 את תוכנה של צוואתו, מרצונו החופשי.

30

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 51. זאת ועוד, דווקא מתמליל השיחה ניתן להתרשם כי לתובעת לא היה ידוע תוכנה של
2 הצוואה. העדר ידיעתה זו מצביע על העדר מעורבות שיש בה להביא לביטול רצונו החופשי
3 של המצווה. בעמוד 14 שורות 6-8 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5 אומרת התובעת:

4
5 "ע.ס., ע.ס., ע.ס., תקשיב, אתה יכול להסתכל על הדברים איך
6 שאתה רוצה, אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה. אלה הם פני
7 הדברים. יש צוואה, שלא אתה, ולא אשתך ולא אני יודעים מה כתוב
8 שם נקודה."
9

10 בעלה, מר י.ב. מוסיף אף ומלין בפני התובעת על כי אפשרה למנוח לערוך צוואה וכך לא
11 לחלק עיזבונו שווה בשווה בין בנותיו, כפי שצפוי היה. ראו דבריו בעמוד 15 שורות 1-6
12 לתמליל שצורף למת/5:

13 "י: אנחנו לא קובעים, לדעתנו כן, אבל אנחנו, אנחנו לא קובעים. זה
14 הוא קובע.
15 ע.ס.: כן אבל מה,
16 י: הוא קובע
17 ע.ס.: לתת לו את האפשרות לקבוע במקום לעשות את זה שווה
18 בשווה? למה?
19 י: הוא קובע ע.ס., לא אף אחד קובע"

20
21 52. בעדותה העידה התובעת כי לא היה ידוע לה כלל תוכן הצוואה, והשיבה בכנות כי בנסיבות
22 המשפחתיות כאן לא הופתעה. גם בעדותה זו נתתי אמון. וכך באו הדברים לידי ביטוי
23 בעמוד 40 שורות 3-7 לפרוטוקול חקירתה הנגדית:

24
25 "ש. האם היה לך מושג קל שבקלים, מה כתוב בצוואה?
26 ת. לא.
27 ש. הופתעת לגמרי לראות שאת היורשת היחידה?
28 ת. לא אוכל לומר בכנות שהופתעתי. יכולתי לשער שעל סמך
29 מערכות היחסים שהיו, זו הייתה התוצאה."
30

31 53. לא זו אף זו אלא שגם בעלה של מתנגדת 2 באותה שיחה, בשל הנסיבות המשפחתיות, שיער
32 כי המנוח לא יחלק את עזבונו באופן שווה בין בנותיו. ראו דבריו בעמוד 13 שורות 20-27
33 לתמליל השיחה.
34

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 על כן, דווקא קיומה של צוואה התואמת את הציפיה לחלוקה לא שיוונית, היא הראיה
2 המעידה, כי המנוח לא ערך צוואתו בשל השפעה בלתי הוגנת או מעורבות בעריכתה.

3
4 54. אזכיר כי בין משפחתה של נתבעת 2 ובין המנוח היה נתק של כשנתיים ומעלה לאחר שהם
5 האשימו אותו כי פגע מינית בביתם, ומהעדויות עלה כי הקשר בין מתנגדת 1 ומשפחתה
6 למנוח היה רופף. בהקשר זה אפנה לעדותה של נתבעת 1 בעמוד 14 שורות 24-31 שם
7 העידה:

8
9 "הוא היה מתארח אצל ו.ב., הצעתי שנעשה תורנות. שישי אצלי
10 שישי אצלה. הוא התעקש להישאר בבית, הלך לו.ב. כל שישי –
11 שבת. למרות שהוא לא היה דתי, הוא אמר שיתחיל לבוא יותר אחרי
12 שתחלוף שנה מהפטירה. השארתי את הדברים ככה, על מי מנוחות.
13 אמרתי הוא לא רוצה לבוא כרגע, בסדר. שיהיה ככה".
14

15 לאמור יש להוסיף כי למרות חומרת הדברים, נתבעת 1 כלל לא ידעה על הסיבה לנתק בין
16 המנוח ובין משפחתה של נתבעת 2. דברים אלו מעידים על קשר רופף ואי מעורבות בחיי
17 המנוח ראו עדותה בעמוד 18 שורה 19 שם העידה כי "ידעתי שהם לא בקשר, לא ידעתי
18 מה הסיבה ולא מה התקופה המדויקת".
19

20 על כן ניתן לומר גם כי הוכח שהגיונה של הצוואה תואם את הנסיבות המשפחתיות.

21
22 55. מכל האמור עולה כי מעורבותה של התובעת בעריכת הצוואה, היינו יצירת הקשר בין המנוח
23 ובין עו"ד וויזר, אינה מגעת עד כדי שלילת רצונו החופשי של המנוח לערוך הוראות צוואתו
24 כפי שערך, ולהנחיל את כל רכושו לתובעת.

25
26 אדגיש כי גם אם ה-"רעיון" לערוך צוואה נולד במוחו של המנוח מיוזמתה ועידודה של
27 התובעת, וגם אם אכן נערכה לאחר חתימת הצוואה – ראו שיחה בין התובעת ובין עו"ד
28 וויזר, כפי שציינה התובעת בעמוד 7 שורות 12-8 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5, אין בכך
29 כדי להעיד על כי הוראות הצוואה אינן מרצונו החופשי של המנוח. ראו גם כי באותה אמירה
30 בעמוד 7 שורות 12-8 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5, התובעת מציינת כי עוה"ד אמר
31 למנוח כי יעשה כרצונו. וכך באו הדברים לידי ביטוי:
32

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

ת"ע 18-10-27824 (בקשה לצו קיום צוואה)

ת"ע 18-10-27815 (התנגדות)

ב' נ' ס' (המנוח) ואח'

1 "אמר לו עורך הדין, 'קודם כל האחים האחרים בכלל לא נכנסים'. הם
2 לא הילדים הביולוגיים שלו. אמר לו עורך הדין, 'אדוני יש לך 3 בנות,
3 י.ל., מ.ס. ו.ב.. חוץ מזה יש לך עוד ילדים שהם לא הביולוגיים. אתה
4 תחליט מה אתה רוצה לעשות. וזה העורך דין סיפר לי אחרי שנחתמה
5 הצוואה. (ההדגשה שלי – ה'ג'ש') זה מה שהוא אמר לי. ומעבר לזה,
6 ומעבר לזה, הוא אמר לי 'אני לא אומר יותר שום דבר. הצוואה סגורה
7 עד 120".

8
9 לא נעלם מעיני כי בעדותו בעמוד 30 שורות 33-35, עו"ד וויזר הכחיש את שיחתו עם
10 התובעת, אך אין בכך לשנות, שכן בכל מקרה הדברים אינם מעידים על מעורבות אשר
11 שללה את רצונו החופשי של המנוח. מה גם שבאותה שיחה הציעה התובעת לבעלה של
12 מתנגדת 2 כי תמסור לו את פרטי ההתקשרות עם עו"ד וויזר, שיכל לפנות אליו אם כך רצונו.
13 ראו עמוד 7 שורות 14-18 לתמליל שצורף לתצהיר מת/5.

14
15 56. אשר על כן אני דוחה את הטענה בדבר מעורבות התובעת בעריכת הצוואה באופן שיש
16 להביא לביטול הוראותיה חלקן או כולן.

נפסק:

17
18
19
20 57. ההתנגדות נדחת.

21
22 ניתן צו לקיום צוואת המנוח מיום 10.11.2017.
23 בנסיבות דנן, המתנגדות ישלמו לתובעת הוצאות משפט בסך של 3,500 ₪ ושכר טרחת
24 עו"ד בסך של 15,000 ₪.

25
26 מותר לפרסום בהשמטת פרטים מזהים, תיקוני הגהה ועריכה.

27 המזכירות תמציא לצדדים ותסגור ההליך.

28 ניתן היום, כ"ו אב תש"פ, 16 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.

29

הילה גורביץ שינפלד, שופטת